

Justitiedepartementet

Remissvar över betänkandet Hemlig dataavläsning – utvärdering och permanent lagstiftning (SOU 2023:78)

Ju2023/02690

Institutet för mänskliga rättigheter (institutet) yttrar sig över betänkandet Hemlig dataavläsning – utvärdering och permanent lagstiftning (SOU 2023:78).

Yttrandet sker inom ramen för institutets uppgift att främja säkerställandet av de mänskliga rättigheterna i Sverige, med utgångspunkt i våra grundlagar och för Sverige folkrättsligt bindande förpliktelser inom området mänskliga rättigheter. Institutet har även en särskild roll som oberoende nationell mekanism enligt artikel 33.2 i FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning (CRPD).

Synpunkter

Institutet har beretts tillfälle att yttra sig över aktuellt betänkande. Institutet väljer dock att avstå från att yttra sig i detalj. Institutet har under den senaste tiden besvarat ett antal remisser som till viss del behandlar liknande frågor, se bland annat institutets remissvar över Utökade möjligheter att använda hemliga tvångsmedel (SOU 2022:19)¹, Utökade möjligheter att använda preventiva tvångsmedel (SOU 2022:52)², Bättre möjligheter att verkställa frihetsberövanden (SOU 2022:50)³ och Utökade möjligheter att använda preventiva tvångsmedel 2 (SOU 2023:60)⁴.

¹ Remissvar över Utökade möjligheter att använda hemliga tvångsmedel (SOU 2022:19), Institutets Dnr 1.1.2-283/2022, 9 september 2022.

² Remissvar över Utökade möjligheter att använda preventiva tvångsmedel (SOU 2022:52), Institutets Dnr 1.1.2-505/2022, 31 januari 2023

³ Remissvar över Bättre möjligheter att verkställa frihetsberövanden (SOU 2022:50), Institutets Dnr 1.1.2-524/2022, 9 februari 2023.

⁴ Remissvar över Utökade möjligheter att använda preventiva tvångsmedel 2 (SOU 2023:60), Institutets Dnr 1.1.2-499/2023, 14 december 2023

Institutet noterar att förslagen i betänkandet är en del av en större mängd av förslag på brottsbekämpande åtgärder som lagts fram under de senaste åren varav flera har en stor inverkan på den personliga integriteten. Förutom förslag om hemliga tvångsmedel handlar det också bland annat om att underlätta polisens tillgång till biometriska data i register upprättade för andra ändamål, datalagring av elektronisk information, möjligheter att ge vistelseförbud för den som kan antas främja brottslig verksamhet och möjligheten att införa så kallade säkerhetszoner.

Institutet anser att det är avgörande att konsekvenserna av varje enskilt förslag analyseras noggrant från ett människorättsperspektiv.⁵ Institutet vill dessutom återigen påtala att det finns starka skäl för lagstiftaren att snarast och noggrant överväga de sammantagna rättighetskonsekvenserna av de åtgärder som genomförts, bereds och planeras för att bekämpa brott, för enskilda och för samhället i stort.

Ärendets handläggning

Detta remissvar har beslutats av direktören Fredrik Malmberg och föredragits av utredaren Andreas Ljungholm. I den slutliga beredningen har även institutets ställföreträdande direktör Charlotte Palmstierna deltagit.

Fredrik Malmberg

Direktör

⁵ Se bland annat Remissvar Bättre konsekvensutredningar Ds 2022:22, institutets dnr 1.1.2-407/2022